

IN PACE IN IPSUM

DORMIAM ET REQUIESCAM

ORIE TUR JUSTITIA

ET ABUNDANTIA PACIS

PASSER INVENIT SIBI DOMUM

ET TURIBUS NIVUM ALTARIA.

XIX. ÉVF. 1918. 12. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S
SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK
ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYŰL

KIADJA

A BUDAPESTI ORSZ. KÖZPONTI
OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, Üllői-út 77.

Ára egy évre 5 korona.

Megjelenik minden hó elején.

Bevezetés azonos 7. 1

VIRGO IPSUM, QUEM GENU

IT DEUM ADORAVIT.

SACRIFICIUM DEO

SPIRITUS CONTRIBULATUS

PLORABUNT SACERDOTES

PARCE POPILO TUO.

QUI FRUMENTUM

ECCE AGNUS DEI

TARTALOM: *Dr. Mészáros János*: Huszonöt esztendő. — *Blaskó Mária*: Imát mondok. — *Dr. Glutfelder Gyula*: Kánter Károly s az örökimádási templom. — *Dr. Makay Lajos*: Kánter Károly a lelkipásztor. — *Dr. Tiefenthaler József*: Kánter Károly mint ember. — Kronika.

A budapesti orsz. közp. Oltáregyesület irodájában

(IX. ker., Üllői-ut 77. szám) kapható:

I. Felnőttek részére:

Örökimádás folyóirat előfizetés egy évre	5.—
« « egyes példány	—40
« « teljes évf. utolsó	4.—
« « « régebbi	3.—
Az Oltáregyesület Utmutatója	1.80
« Vezérkönyve kötve	1.—
« felvételi füzet	—06
« érme oxidált	3.—
« félszázados története	2.—
Litánia (latin szöveggel)	—06
Litánia Szent Józsefről	—05
Elmélekedések. Nádasdy M.	6.—
Havi magány. Nádasdy M.	5.—
Pelletier Eufrázia M. Anya	1.—

Sötét lapok, fényes lapok	1.—
Szent Zita. Reiner Irma	4.— és 1.50

II. Gyermekek részére:

Jézusom Örömom folyóirat előfizetés egy évre	3.—
« « « egyes példány	—20
Jézusom Örömom folyóirat 1916—7. évi teljes évfolyam évfolyamonként	1.50
Kis Örökimádás imakönyv	—80
Fehér Liliom	—10
Pápai áldás levelezőlap	—04
Euch. Gyerem. Szöv.-i zászló lev.-lap	—36
Euch. Gyerem. Szöv.-i éremszalag gyermekeknek	—10
Euch. Gyerem. Szöv.-i éremszalag ifjak és leányoknak	—20

KIMUTATÁS

1918. október hóban befolyt adományok: Brandt Géza 50 fill., Pongrácz Jánosné 1 K, Répa Kálmánné 5 K, Szalath Jozefin 2 K, Fekete Katalin 50 fill., Novák Mária 2 K, Szombathelyi egyhm. tagok 332.67 K, Hejőkeresztúri tagok 53.40 K, Tukala Jánosné 1 K, Kovács Béláné 4 K, Henninger Mihályné 1 K, Rigó Józsefné 30 fill., Lenhardt Margit 2 K, Danis Jánosné 1 K, Mika Ferenc 2 K, Mika Róbert 2 K, Tomács Emma 1 K, Derer Mária 1 K, Cséri Etel 1 K, Mika Ferenc 2 K, Péntek Rozália 10 K, Nagysallói tagok 189.70 K, Székely Erzsébet 5 K, Zavaczky Borbála 2 K, Dervész József 2 K, Mag Erzi 4 K, Nagy Jánosné 2 K, Meka Ferenc 2 K, Dormay Ilona 8 K, Kubes Anna 4 K, Szulák Gáborné 10 K, Nagy Pál 5 K, Szűts Julianna 1 K, Pizmár Ferencné 3 K, Aszósi tagok 20 K, özv. Németh Jánosné 2 K, Danka Erzsébet 1 K, Major Mária 1 K, Sztay Balázs 60 fill., Kliment Pál 2 K, Szurdokpüspöki tagok 121.48 K, Szathmáry Jánosné terjesztő által 14 K, Gátfi Gizella terjesztő által 50 K, Bredl Sándorné terjesztő által 6 K, Novák Mártonné 20 K, Papp Jánosné 4 K, Balanyi Ilona terjesztő által 19 K, özv. gróf Forgách Lászlóné 30 K, Jámbor Jánosné 30 fill., Gaál Róza 30 fill., Németh Ilona 30 fill., Jámbor Teréz 30 fill., dr. Mészáros János prelátus, ügyv.-igazgató által 168.44 K, Lenz Katalin 4 K, Janocsek Mária 8 K, Geőcze Erzsébet 2 K, Tárkányi tagok 38 K, Csorbai tagok 25 K, báró Orczy Szerafinné 4 K, Bakó Róza 1 K, Bakó Mária 1 K, Papp Bálint 5 K, Kárpáti József 60 fill., Havas Gyuláné 4 K, Proksch Bolda 4 K, Bohuszlav Józsefné 19 K, Szilveszter Lajosné 10 K, Antonovich János 5 K, Sárvári tagok 48 K, Lachár Mátyásné 40 fill., Stali Juliska 6 K, Koós Ferencné 4 K, Egri főegyházmezei tagok 200 K, Jedlinczka Franciska 2 K.

ÖRÖKIDŐS

az Országos Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

HUSZONÖT ESZTENDŐ.

Nincs kedvünk jubilálni, mert a jubileum örömet, ujongást, diadalt jelent. Mi akkor, amikor az ötesztendős istencsapás minden nyomora ránkzúdult, nem tarthatunk örömnünetet.

De mégsem haladhatunk el szó nélkül egy évforduló előtt, amely az Országos Központi Oltáregyesület életében egy eseményekben és eredményekben gazdag negyedszázadot zár le.

1918 december havában lesz huszonöt esztendeje annak, hogy Kánter Károly, akkor budapest-belvárosi káplán, az Oltáregyesület országos igazgatója lett. Akkor negyven esztendős volt. Férfikorának legjavából áldozott huszonöt munkás évet az Oltáregyesület magasztos céljának.

Ma, az előretörő szocializmus korában felhangzik a kiáltás: «csak a munka igazi érték!» Nem új jelszó ez; 1900 évvel előzte meg az apostol: «aki nem dolgozik, ne is egyék!» Mindig is ez volt az igaz kereszténynek jelszava.

De vajjon a munkának melyik kategóriájába tartozik az, amelyet Kánter Károly végzett?

Nem volt az izommunka. Nem vett a kezébe baltát, kalapácsot, gyalút, kaszát, kapát.

Nem volt az egyszerűen szellemi munka, mint amelyet a mérnök, orvos, ügyvéd, tanár stb. végeznek.

Az ő munkája a lekipásztornak munkája volt. Hasonló annak munkájához, kiről meg van írva, hogy «körüljárt, jót tevé». A szegények istápolása a Szent Vince-egyletben; a festben és lélekben nyomorult házasok fölkarolása a Regis-egyesületben; az ifjúság nevelése a Rákóczi-kollégiumban; a szegény alsópapság tisztaságának biztosítása a Philippinumban: mindez az ő munkájának, hogy úgy mondjam, külső kerete volt csupán. Lelkének egész buzgóságát, apostoli tüzet más két munkatéren fej-

lesztette ki legjobban: a gyóntatószékben és az Oltáregyesületben. Azt a munkát, amelyet e két helyen végzett, nem lehet kifejezni sem kilogrammokban, sem kilométerekben, sem órákban.

Kántor Károly prelátus.

Csak a mindentudó Isten a megmondhatója, hány ingtag nádszálat erősített meg a szenvedélyek viharában; hány csüggedő szívbe öntött erőt az élet küzdelmének elviselésére; hány sajnósebbe csöpögtette a vigasztalás balzsamát, mint a lelkek orvosa, gyóntatója.

Legnagyobb odaadással mégis az Eucharistia kultuszának szentelte életét. A köztünk lakozó Úr Jézus-hoz vezetni a lelkeket: ez volt életének vezető gondolata, mert jól tudta, hogy ezzel teheti a legnagyobb jót embertársaival.

Az Oltáregyesület fölvirágzása az ő szemében azonos volt a lelki élet virágzásával: ezért szentelte életének legszebb éveit, idejének legnagyobb részét az Oltáregyesületnek.

Kántor Károly prelátusnak erre a munkás életére, áldásos tevékenységére tekintünk ma vissza. Lelkünk megtelik halálával az isteni Gondviselés iránt,

mikor arra a sok kegyelemre gondolunk, amelyet az Úr Jézus e buzgó szolgája által adott nekünk. Ez a mi jubileumi lelki örömünk e sötét időben.

Dr. Mészáros János.

IMÁT MONDOK...

Blaskó Mária.

Imát mondok azért, kit Te szeretsz,
Fehér templomok fehér Istene!
Érte, ki fehér templomod alapját
Imádó szive talajából vette.
Érte, aki a Téged imádóknak
Zászlót bontott és ő volt a vezér —
Akinek lelke a Tied egészen:
Oltáriszentség, mennyei Kenyér!

Huszonöt évnek ő mennyi imáját
Lángolta Érted ez az égő lélek!
Ó, mennyi testvért hozott oltárodhoz,
Hogy megtisztulva szívbe zárjon Téged.
Ó mennyi malaszt, mennyi tenger áldás,
Miről e templom azóta regél...
Az első szívet, amely benne égett,
Ó áldd meg, áldd meg, égi szent Kenyér!

Imát mondok azért, kit Te szeretsz,
Fehér templomok fehér Istene!
Mit kérjek néki, hisz tudom, hogy úgyis
Szive Szived mélyében el van rejtve.
Nem kérek néki — ő Tied már régen,
Gyenge fohászom hozzá föl nem ér.
Magunkért kérlek: Tudjunk úgy szeretni,
Amint ő Téged — mennyei Kenyér!

Kánter Károly s az örökimádási templom.

Írta: Dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök.

HOGY mennyire érvényes a régi közmondás: «Pietas ad omnia utilis», az Kánter Károly sokoldalú eredményes tevékenységénél szembezőkő. Az ő mélyeséges jámborsága sohasem merült ki az őnmegszentülés keresésében és szolgálatában, hanem a hév, mely lelkét elöntötte, a legkülönbözöbb utakon keresett és talált módot intézmények, maradandó alkotások, szervezetek létesítésére. Ehelyütt csak az örökimádási templom létrehozatala körül kifejtett buzgóságáról kívánok röviden megemlékezni, mely munkában segítőjárása voltam s azért közvetlen tapasztalásból tudok rámutatni mint olyanra, mely minden buzgó s a lelki szomjuságot kielégíteni akaró papnak beszédes példaadás.

Örökimádási templom és zárda létesítése már Kánter Károly sorbaállása előtt tervbe volt véve a központi oltáregyesület kebelében. Istenben boldogult Cziráky Jánosné Trautwein Nepomuki Jánossal együtt foglalkozott már az eszmével, hogy a szentségi Üdvözítőnek hajlékot és trónt emeljenek a magyar fővárosban. Azonban ez csak félnék tervezés volt, a határozott állásfoglalás és szervező munka Kánter Károlynak volt föntartva. Amint ő az oltáregyesület igazgatását átvette, az addig is áldásosan működő társulat vezetésében nagy lendület következett be s a nagy koncepcióknak ideje kezdődött.

Az első tervek egyike örökimádási templom és zárda létesítése volt. Jól tudta Kánter Károly, hogy bármily buzgósággal szolgálják is az oltáregyesület hölgyei az eucharisztikus ügyet, a nemes mozgalom állandóságára csakis intézményes biztosíték esetén lehet számítani. Azonkívül oly keretet kívánt biztosítani az eucharisztikus kultusznak, mely sajátos természetének megfelel s minden figyelmet és ájtatosságot a kenyér színe alatt rejtőző Úr Jézusra összpontosít.

Az ő páratlan lelkesedésével hirdette Kánter Károly a tervet s indította meg a gyűjtést. Mialatt azon föpréngett, hogy oly jelszóval vigye ki az eszme érdekében való agitációt az országba, mely a legszeleesebb körök érdeklődését is alkalmas fölkelteni, bekövetkezett Erzsébet királyné tragikus halála. Éber figyelemmel azonnal megsejtette, hogy az országos részvét, mely a sokat szenvedett anya és asszony gyászos elmulását kíséerte, clemi erővel fogja sürgetni egy kiengesztelő emlék felállítását, mely minden szobornál beszédesebben fogja a milliók lelkét azon magasságok felé irányítani, hol a bűnös erőszakkal szemben védelmet s a fájdalomra enyhülést egyedül lehet remélni. Így született meg az Er-

zsébet-örökimádási templom terve s annak érdekében mozgósította az országos bizottság — melynek lelke Kánter Károly volt — a nemzetet. Addig páratlan agilitáással indult meg országszerte a templom érdekében a gyűjtés. Újabban más katolikus mozgalmaknak is sikerült

megmozgatni a közvéleményt, de nem tartok tőle, hogy túloznék azzal az állítással, hogy az örökimádási templom gyűjtő mozgalma volt az első, mely az egész magyar katolicizmus érdeklődését felkeltette. Nem-

Az Örökimádás-templom és az Oltáregyesület háza.

csak minden vármegyében, hanem azt lehet mondani, minden nevezetesebb községben volt helyi bizottság, mely a templom számára jötevéket toborzott. Igaz, hogy az országos bizottságnak oly tetterős elnöknője volt, mint Pallavicini Edéné, ez az igazi mulier fortis s Zichy Nán-

dor és János mellett a magyar közélet jeleseinek egész sora adott neki súlyt és tekintélyt, de lelke Káncer Károly volt, ki sohase engedett minket pihenni vagy elernyedni s inkább többet kért és remélt, mint amennyit a legnagyobb optimizmussal is szabad lett volna, mintsem-hogy nehézségekkel szemben meghökkenett volna.

Mikor az első félmillió korona összegyűlt, hozzáláttunk a templom helyének kiszemeléséhez s a tervek készítéséhez. De Káncer Károly nagyon jól sejtette, hogy a mozgalom sikerét nagyban fogja biztosítani, ha az örökimádásnak legalább egy kis szentélye létesül, mielőtt a végleges templom elkészül. Ezért útra kelt s Rómából magával hozta a Mária Reparatrix-rend néhány buzgó szerzetesnőjét s azok számára berendezte az oltáregylet lángbuzgalmú hölgyeinek segítségével azt a Rákos-utcai kis kastélyt, melynek kápolnájában először tétetett ki folytonos imádásra az Oltáriszentség s mely ettől fogva központja lett a magyarországi eucharisztikus mozgalomnak. Ennek a központnak központja pedig Káncer Károly volt. Az ott meginduló hitbuzgalmi életnek, a további templomépítési agitációnak, az örökimádási apácák minden ügyes-bajos dolgának képviselője és fáradhatatlan munkása ő volt, ki fáradságot nem ismert, csak hogy az a kis kápolna méltó székhelye legyen a köztünk lakozó égi királynak.

Közben megindult az Üllői-uti templom és zárda építése Aigner Sándor tervei szerint. Hogy az arányok minél nagyobbabszabásúak, az anyag minél nemesebb legyen, az volt Káncer Károly folytonos agitációjának célja. Nem egyszer attól tartottunk, hogy a rendelkezésünkre álló eszközök nem lesznek elégségesek e nemes hév kielégítésére, de őt reménye sohase hagyta el s a szükségeseket mindig előteremtette. Valóban illik rá a zsoltáros szava: «Zelus domus Tueae comedit me», és «Dilexi decorem domus Tueae», de ez nem volt csak lelkét hevítő láng,

Az Örökimádás-templom és a Reparatrix-zárda.

Kánter Károly a lelkipásztor.

SZÉP AUGUSZTUSI napon Münchenben jártam és többek között egy műtörténelmi összejövetelen is résztvettem. Tetszett nekem, amit a bajor szónok mondott: Adjunk művészetet a népek. De még jobban tetszett, mikor a másik felállt és lelkesen, piros arccal azt kiáltotta: Előbb adjuk vissza a népet a művészetnek! Hazafelé ezzel a gondolattal foglalkoztam, amerre csak vonatom robogott. Igen, a népet vissza kell adni előbb a művészetnek; emberré, lelki emberré kell tenni őt, a túl-munka lelket ölő terhétől, a szociális nyomortól kell előbb megszabadítani. De mi fogja ezt meghozni? Békés fejlődés? Vagy forradalom talán? Ez is, az is, mindakettő, de mindez nem elég. Elsősorban művész-lelkű vezető-emberek kellene ahhoz, hogy a népet visszaadjuk a művészetnek, főleg ama nagy művészetnek, amit élének neveznek. Ily gondolatokkal foglalkozva értem el a ház ajtójáig, ahol édesanyám már messziről egy sürgőnyt lobogtatott felém, amelyben az állt, hogy Kánter Károly barátságos ebédre és megbeszélésre hív engem és mindennek már egy hét előtt kellett volna megtörténnie, míg én úton voltam. No erről ugyan jól lekéstem, gondoltam; de hát jobb későn, mint soha, fel Budára! S egy álmatlan vasuti éjszaka után azonnal útnak is indultam. Kánter Károly — mondogattam magamban. Sohse láttam, ő sem engem, fényképét sem ismerem, hisz mindedig hazámtól távol éltem; de hírét a külföldön hallottam először; nevét, tetteit, jellemét ismerem. Ismerős nekem nagyon. S agyamban megvillant a gondolat: igen, ez egy olyan ember, aki a népet visszaadja a művészetnek, a bűn és nyomor gondjaiból szabadítja meg a lelkeket s ezt a nemes missziót maga is művészi lélekkel végezi. Hiszen a lelkek vezetése a művészetek művésze, így mondta ezt Nagy Szent Gergely pápa. A szép az, ami az embernek tetszik, mondják a bölcsek s igazuk van. Kánter Károly lelkipásztori művészete megmutatta, hogy a legszebb az, ami az Isten embernek tetszik. Kant szerint a szép nem más, mint a végtelen átrezgése a végesen és Kánter Károly lelki művészete ide konkludál: Áldozatok, emberek! Áldozatok az oltárnál és a szociális élet arénáján: az Eucharistiában a végtelen rezeg át véges lényeteken és ez a legszebb, mi létezik.

Ezeket gondolva, fel is értem a várpalotába; kopogtattam szobája aytáján; azt mondták, hogy a kertben imádkozik. Első képzetem ez volt: ott térdel egy zsámolyon vagy egy sziklatövében a szabad ég alatt, nap süt fejére, ősz haját lengeti a szél. Őszhajúnak gondoltam őt, mert azok után, amiket hallottam róla, úgy véltem, ennyi munkát végezni, ennyi érdemet szerezni csak egy nagyon hosszú élet folyamán lehet. Igen, tényleg a kertben volt;

szerette a természetet, vérbeli művész, kitűnő meglátásai vannak, érzi, hogy a természetet megismerve, rendeltetésünket ismerjük meg; a természetnek a Teremtő felé törekvő és néki oly engedelmes törvényei a mi lelkünknek is törvényei. Megláttam őt. Csodálkoztam. Nem őszfehér a haja, nem is öreg; fiatal, életerős ember, amint most is az; Krisztus vérenek éltető ereje és a konzekvens munka teszi azzá. Ott sétált egy pompéji stílű hosszú lugos alatt, melynek huszonnyolc oszlopát néhány n évre rá két nappal a háború előtt pozd-orjává törté az orkán. Szivese

Az esztergomi bazilika, Kánter prelátnak lelkipásztori működésének mostani színtere.

fogadott és arra kért, hogy az Örökimádás-zárda lelkészségét vállaljam. Felvitt szobájába és itt újra láttam, hogy nemes izlésű, művészi lelkű emberrel van dolgom. Több kép lóg a falon és hever belső szobája asztalán; ő maga festette, ifjúkori emlékek, mondogatá; Jézusarcok, próbálgatások. Az ablaknál egy kis kép, a Veronika-kendőn látható átható tekintetű Jézus-arc s alája e szavak írva: Istennek hazudni nem lehet.

Talán e legutóbbi jellemezheti leginkább az ő lelkipásztori evangéliumát. Irtsuk ki a hazugságot, keressük a lényegét; az ember Isten képére teremtett, nem méltó hozzá a sallang, nem méltó, hogy extraktokkal és szurrogátumokkal elégedjék meg; szabad lélek, Isten kell az embernek. Lényében semmi póz; nem a Talleyrand abbé embere, aki szerint az emberi szó arra való, hogy gondolatainkat eltakarja. Nem!

Istennek hazudni nem lehet. Kánter jellem volt mindig s maga is jellemeket akart nevelni. Az igazság embere ez a lelkipásztor. Az elvek és örök dogmák hitvalló emberéből lett ő a fővárosi közélet egyik purifikátora, szabadságharcosa. Nem alkudozik; amit mond, azt úgy kell érteni, amint mondja; sem az utcának, sem a szalonoknak, sem a kluboknak tolvajnyelvét nem érti. Pedig ő atyai jóssággal mindenütt otthon van; mint jó pásztor, mindenhova eljut; ismeri korát s bár az egyénekekkel való foglalatosság éveikig tartó részletmunkájában: a lelkek cizellálásának, zománcozásának kisművészetével csodás türelmet és energiát mutat, az egyének ismereténél nagyobb nála a tömegek ismerete. Szíve van hozzá, érzéke mondja meg, mi egy tömegnek, egy testületnek, egy egyesületnek, egy népgyűlésnek, egy új társadalmi irányzatnak a fiziognomiája, programja, lelki szükséglete. Nyíltan bevallja, hogy harc nélkül nincs élet; de a harcban igazi lovag, nem provokáló, nem kiméretlen, csupán a reábizott igazság-hű őrizője. A debattban is lelkipásztor. Modern ember a lelkipásztorkodás technikájában. Telefon, sürgöny, expressz, sajtó, plakát, egyesület, zarándoklat, kiállítás, anket és banket, sőt még a fehér színház is az ő lelkipásztori eszközei. Ő, aki már falusi káplán korában a haladó kultúra eszközeivel dolgozott, a fővárosban a világvárosi lelkipásztorkodás minden eszközét felhasználja. A templomokban igazi otthont akar nyújtani. Ami a magánembernek a család, az a tömegembernek a templom. Ennek is az igazság lelkét kell lehelnie. A templomnak csalni, hazudni nem szabad: ne legyen ott múmárvány, művirág, hanem minden legyen ott igaz, úgy ahogy a Teremtő kezéből szüzen és tisztán kikerült. Ruskin eme szépészeti elveinek Kánter Károly természetfeletti indokokból is lelkes harcosa volt. A templom minden. Az Oltáregyesület az ő lelkipásztorkodásának tűzhelye. Beutazza az országot, buzdít, agitál, kérlel, kapacitál, meggyőz. Pásztorációja országos. Az Örökimádás templom néki szimbolum és prófécia, a szentségi embernek, a szentségi kulturának monumentuma.

Szentségi alapokra helyezi a társadalmat. Egyesületeket alapít és pártol. Katholikus kör, Rákóczi kollégium, a szegény házasulandók Régisz Szent Ferenc-egylete, Szent Vince-egylet, Növédő-egylet, Szociális Missziótársulat mind, mind a hét szentség valamelyikének kegyelmi életét segítik elő ő nála. Amint az Oltáriszentség minden szentség forrása, az Oltáregyesület a többi egyesületnek kiindulópontja volt. Jó a specializálás, váljanak el az édesanyától a többi kulturális és szociális egyletek, de ne feledjék el az édesanyát, az Oltáregyesületet, ne adják fel az örökimádást, a szentáldozást, az eucharisztikus lelket. Ez az ő legfőbb programja. Az Oltáriszentség kultuszával új embertípust akar nevelni, Szobájában húsz, harminc ember tolong, kateketikus iskolát nyit a keresz-

Kánter Károly mint ember.

AVILÁGIAK a fehér asztalnál szeretnek körükben olyan papot látni, aki fesztelen szórakozásaikat és kedélyeskedésüket megéri. Az bizonyos, hogy a pap semmiféle szituációban nem tagadhatja meg jellegét, papi mivoltát, de viszont megjelenése a társas életben ne jelentse a Mane-Thekel-Phares baltházari megrökönyödését és ne emlékeztessen a provideáló csengő szomorú melanchóliájára. De ehhez művészet kell. Művészet kell hozzá, hogy a komoly fekete taláris dacára is kicsillogjon a pap lelkéből az élet örömeinek s szépségének asszisi megértése. Kánter Károly ennek a művészetnek mestere. Elöttem áll a budai katolikus kör egy-egy hangulatos estélyének centrumában, amint kezében aranycsillagos borospohárral toasztot mond. Egész alakja a sugárzó jókedv és fiatalos temperamentum tavasza, de emellett egyénisége és ajka árasztja papi szívének nemes idealizmusát, mely minden jelenlevőt megihlet és meghódít. Mennyire értett ahhoz, hogy a fehér asztalhoz odavarázsolja a szellemi élet és problémák igéző szépségét és asztalcsörgés között is kána hangulatot teremtsen. Mikor Kánter Károly úttörője a budapesti hitéleti reneszánsznak, akkor ebben az elévülhetetlen érdemében igen sok része van annak a ritka harmóniának, ahogy nála a társaséletben a pap egybeolvad az emberrel. Egész pap, de *egész* ember is. Világlátott, modern, nagyvárosi ember. Az etikett nála nem csiszolt formaság, hanem nemes jóságának finomsága és arafyos közvetlensége. Budavári egyszerűen elegáns lakásában gyakran vacsorázott vendégek társaságában, kik között a katechéta épen annyira becsült volt, mint egy méltóságos úr. Tárva-nyitva álló lakás várta a vendégeket, kik bár nyolc órára voltak hivatalosak, a házigazdát rendszerint csak kilenc óra felé volt szerencsájük üdvözölni. De minő találkozás volt ez? Amint belépett, beáradt, betódult vele az élet levegője, mert valahonnét körül, egyesületből vagy akcióból jött, ahol elnökölt, vezetett, tanácsokat osztogatott, harcolt az igazságért, lelkesedett az evangéliumért s mindez ott ült az arcán, kicsillogott a szeméből, kibeszélt mozdulataiból. S ez a lüktető élet-ember úgy tudott a késésért bocsánatot kérni, ahogyan megint csak egy Kánter Károly képes. Minő veszteséget és unalmat jelentett volna, ha az érkező vendég ott találja a házigazdát a foteljében cigarettaszó mellett.

Igazán jó ember. Depauli szívét testi szegények és lelki nyomorogók ezrei áldják. Budapesten egész nap beszél, telefonált, tárgyalt, de lelkiismerete oly éberrel kísérte mindig szavait, hogy nemritkán hirtelen megszakította őket és más tárgyra tért, ha úgy érezte, hogy kijelentései

talán sérthetnének valakit. Jóságában olyan demokratikus, hogy gyermek és felnőtt, szolga és magnás számára úgyszólván csak egy szótára van: a jóságnak szótára.

Az Örökimadás-templom ministránsai kérdezték egy alkalommal: ugy-e a Kánter főtisztelendő úr méltóságos úr? Igen, mert méltóságos praelaturájában is a főtisztelendő egyszerűsége és közvetlensége lakott: koturnusokban ő sohasem jár.

De Kánter Károly nem «ügynevezett» jó ember. Elvekért és meggyőződésekért tűzbe jön és tűzbe megy. Személyes presztizsének esetleges kisebbedése nem némítja el, mert sohasé önmagát, hanem mindig az elvek diadalát keresi. A csendes gyóntató a harcos katholicismus bajnoka. Sokan elmondhatták már róla a régi közmondás igazságát: omnis sanctus pertinax. Bizonyára hibázott, mint ember, mint az élet embere, de hibái mindig is a jóhízemű jellem és férfiakarat tévedései.

Magyar ember a javából. Udvari plébános létére is negyvennyolcas volt. Magyarságához kedvesen simul lokálpatriotizmusa. Budát szerette elsősorban. Az askézis csendje után vágyódó lelkének Buda üdítő oázis volt, egészen szívéhez nőtt. Nagy öröme tellett abban, hogy egyidőben majdnem minden budai plébános tatai — földi volt. Tata olyan «serdült» város sok bájjal és sok kamasszal; Kánter Károly a nagyvárosi lelkipásztor és vezető férfiú messze kinőtt belőle, de azért dialektusából sokat megőrzött és a világerért nem mondaná iskola — oskola helyett.

Szeme fáradt. A sok éjjeli munkától és olvasástól gyakran könnyben úszik. De épen ez kölcsönöz neki vonzó melegséget. Mint a nap-sugár megcsillan a harmatecseppen, úgy ragyogott fáradt tekintetén szívének jósága, mindent megértő nemes emberszeretete.

Se mint pap, se mint spirituális nem értek a tömjénezéshez, de örömmel hajtom meg zászlómat Kánter Károly emberi nemessége előtt, mely apologiája az evangéliumi emberi és a mindennapi életet besugárzó szépségének, mert Kánterben a nemes ember is a kegyelmi életből alakult.

Úgy érzem, hogy ilyen papokra van szüksége ma az anyaszent-egyháznak, kiknél az egész pap mellett ott van az egész ember. Kánter Károly praelátus egész énjét áthozhatja a régi Magyarországból az új Magyarországra és teljesen modern, szociális és demokratikus ember marad.

Dr. Tiefenthaler József.

Kánter Károly 1853. június hó 7-én született Tatán. Iskoláit szülővárosában végezte. Itt gyuladt ki lelkében a papi pálya iránt való szuggesztív vonzalom és hivatás. Középsiskolai tanulmányainak befejeztével Simor hercegprimás a bécsi Pázmáneumba küldötte. Itt a hirneves Pázmány-intézet ősi falai között kristályosodott ki az ő nemes papi karaktere. Theológiai tanulmányait elvégezve 1876. január 2-án pappá szenteltetett. A fiatal levitát főpásztor a nógrádmegyei Varbóra küldötte segédlelkésznek. A nép szeretete környezte itt az ifjú papot és ő nevérol ismerte a gondjaira bizott nyáját, melyet önmagához való szigorúságával, másokhoz való leereszkedő nyájasságával s papi szelidségével maga iránt bizalomra hangolt. A beteglátogatásokban találta itt legnagyobb örömét. Lelkipásztori buzgalomban és odaadásában elfeledkezett önmagáról s a hívő nép lelki ügyeivel és ügyes-bajos dolgaival magát túlterhelve egészségét valósággal összetörte. Néhány hónapi működés után haza kellett térnie a szülői

házba pihenni. Egészségét visszanyerve az esztergommegyei Kéméndre küldetett. De az Úr más helyet jelölt ki neki működési körül: Kéméndről a fővárosba került. Első állomása Óbuda, innen a Lipótvárosba, 1890-ben pedig a Belvárosba megy segédlelkésznek. Azon időben a Belvárosban koncentrálódott a katolikus élet, itt gyült össze a katolikus társadalom színe-virága s ily környezetben kezdi el valósággal korszakalkotó működését Kánter Károly, itt alakult ki az ő tipikus egyénisége.

A napnak felét az iskolában tölti. Nagy gondot fordít hitoktatási óráira. Külön foglalkozni minden gyermekkel: ez az ő katechetikai módszere. Bármily örömmel és eredménnyel működött azonban az iskolában, legszivesebben mégis a gyónatószékekben tartózkodott. Ezt tartja ő a pasztoráció archimedesi pontjának. Belvárosi káplán korában akárhányszor éjfélíg hallgatja az ájtatos nép gyónását, mely valósággal ostrom alá vette gyónatószékeit.

A szószéken tüzzel, hévvel beszél,

annyi lelkesültséggel hirdeti az Úr igéit, hogy mindannyiszor beteljesedik rajta, amit a zsoltár mond, hogy: *Zelus domus tuae comedit me*. Valósággal ellékozolja hangját s erejét s kimerül ilyenkor. Van egy kedvenc témája, melyhez minduntalan vissza-visszatér s ez az Oltáriszentség. Valahányszor beszél, tárgyát mindannyiszor az Eucharisztiaival hozza kapcsolatba. Papi lelkülete egészen elmélyedt az Oltáriszentségben s így közeledett napnap után az ő sajátos céljához és misziójához: az Oltáregyesülethez. Az Oltáregylet alapító igazgatója: Trautwein János, a nagy piarista, 1894-ben, 35 évi buzgó működés után kidőlt a sorból. Az Oltáregyesület árván maradt. Ki fogja vajjon betölteni helyét? Minden szem Kánterre tekintett. A fiatal káplán éveken keresztül szép sikerrel és eredménnyel működött az angol-kisasszonyok templomában, hol az Oltáregyesület áhítatgyakorlatait tartotta. Itt tanulta ismerni és szeretni az Oltáregyesületet, mely az eucharisztikus Jézus imáadását és a szegény templomok istápolását írta zászlajára. Hétről-hétre látta, hogy az egyszerű nép, mely a maga szegénységében és a templomok szegénységében annyi közös vonást lát, mily áldozatkészséggel karolja körül az Oltáregyesületet. És Káner Károly ragyogó cikket írt a szép multtal bíró Oltáregyletről a «Magyar Állam»-ba. Ez a lelkes cikk országszerte élénk visszhangot keltett. Így történt, hogy Simor herceg-

primás 1893. dec. 10-én a fiatal belvárosi káplánt helyezte az ország legelső hitbuzgalmi egyesületének élére. És Káner Károly e kinevezést nagy kegyelemnek tartotta. Egyszer, mikor 55-ik születésnapja alkalmából az Oltáregyesület őt meleg ünnepségben részesítette, az üdvözlő beszédre Káner azt felelte, hogy Isten őt két nagy kegyelemre méltatta: először, hogy az oltárhoz, másodsor, hogy az Oltáregylethez hívta meg. És Káner Károly az ő igazgatói tisztét hivatásnak tekintette. A tempom után az Oltáregyesület lett második otthonává. Lelke itt ivakodott tele a szentpáli érzülettel: *vivo ego — élek én, azaz hogy nem én élek, hanem a Krisztus é énbenem.*

Az Oltáregylet igazgatói méltóságában korszakalkotó tevékenységet fejt ki. Cziráky grófnővel, a központi Oltáregyesület alapító elnöknőjével keresztülviszi az oltáregyesületek egyházmegyei szervezését. Apostoli lelkületével éjt nappallá tesz, agítál, szervez, dolgozik, hogy kialakítsa az eucharisztikus közvéleményt. Ideálja a *Regnum eucharisticum*. Ez ideálnak szolgálatában ha kell: cikket ír, ha kell: beszél, némely vasárnapon háromszor, négyszer; ha kell: tanulmányútra kel, vagy körutakat tesz vidéki városokban, ha kell: érintkezést keres s tárgyal egyházi és világi méltóságokkal, vagy az egyszerű néppel s valósággal eucharisztikus atmoszférát teremt.

Súlyos elfoglaltsága dacára min-

den életrevaló kath. akcióból kivesszi részét. Az egyházpolitikai harcok nyomában katolikus hitbuzgalmi és társadalmi egyesületek keletkeznek és Kánter Károly ott van valamennyiben és számos egyesület elnökségében foglal helyet. A katolikus reneszánszban oroslán-része van. Munkásságának méltánylásaképp 1898-ban várpalotai plébánossá neveztetett ki. A következő évben az egri érsekségben levő beheli c. apátságot nyeri el. Várpalotai plébánosi minőségében számos nehézséggel kellett szembe szállnia, de elvhűsége és hajthatatlan szilárd jelleme mindig diadalt aratott. Súlyos harcok árán ő vitte keresztül, hogy a Szent-Jobb a királyi várkapolnából el ne távolíttassék, hanem tradicionális helyén maradjon. Mint a Szent-Jobb öre, ő rendezte a fényes Szent István-napi körmeneteket s vonzza Budára a messze vidéket. Mint plébánosnak a várban mindössze csak 40 hive van, ő azonban a hivek légióit teszi az Úr Jézusnak hadifoglyaivá.

Kánter — mint a főváros törvényhatósági bizottságának tagja mindenkor apostoli bátorsággal kelt védelmére a katolicizmus érdekeinek. Legnevezetesebb beszédét a halotthamvasztás ellen tartotta, 1898-tól 1908-ig a Magyarországi Papi Imaegyesület és Eucharisztia Társulat igazgatói tisztét tölti be. Ezen minőségében az egész magyar klérussal levelezésben áll. Folytonos érintkezésben van a főváros elitjével. Nyájas modorával, egyszerűségével, szerénységével mindenkit le-

bilincsel. Élénk s meleg érdeklődést mutat az alsó papság ügyei iránt. A testületi szellemet meleg szívvel ápolja. Nagyrabecsuili s első helyre helyezi a benső jámborságot, nem kevésbé becsüli azonban a tudományos képzettséget. Ő maga járt Németországban, Francia- s Olaszországban s kétszer Belgiumban. Számítalan tapasztalatot szerzett s ezeket saját körében hasznosítja. Mindig foglalatoskodik. Alig jut lélekzethez. Barátjai csak úgy tudják őt kicsalni a Zugligetbe egy kis üdülésre, hogy egy beteget keresnek és ahhoz hívják. Így elmegy, másképp nem. Ha valahol lelkészi állást szerveznek, ha egy kórházban oltárt emelnek, vagy kápolnát építenek, ott az ő keze működik. Sekretyójét lelkéből szereti. Van itt íróasztala, irodája, úgyszólván itt lakik. Budán az Erzsébet-apácáknak ő a lelkiatyja. Előszeretettel hirdeti itt Isten ígéjét. A gyakori szentáldozásnak fáradhatatlan s úttörő apostola. Mint a X. Pius pápa jubileumát előkészítő Országos Jubileumi Bizottság elnöke a gyakori áldozás országos ligáját létesíti. Az eszme propagálására röpiratokat bocsát szét az egész országban. Rómába eucharisztikus zárandoklatot vezet, résztvesz nemzetközi eucharisztikus kongresszusokon s tapasztalait itt-hon értékesíti, a katolikus nagygyűlésekkel kapcsolatban eucharisztikus körmeneteket s értekezleteket rendez. Jár, beszél, agitál, dolgozik nap-nap után, tamquam bonus miles Christi, mint az Úrnak hív legionáriusa. De tevékenységét az

Oltáregyesületben kiváltképz az Örök-
imádás-templom veszi igénybe. Tíz-
esztendei agitálás és munka után
a nagy mű befejezést nyert Műkö-
désének elismeréseképp Ószentsége
1908-ban pápai prelátozássá nevezte
ki. Ez időtől kezdve az Örök-
imádás az ő szeretetének dédel-
getett tárgya. Mikor itt beszél s
itt glorifikálja az Oltáriszentséget,
hatása alól senki nem szabadulhat.
Az a spiritualis odor és az az ihlett-
ség, mely az ő lelkéből kiárad,
mindeneket magával ragad.

1915-ben a király esztergomi
kanonokká, a bíbornok herceg-
primás pedig a székesegyház plé-
bánosává nevezte ki. És Kánter
Károly a kisvárosi élet csöndjébe
a nagyvárosi pasztorációban eltöl-
tött évtizedek gazdag tapasztalatait
vitte magával. Az ő aktivitása itt sem
nyugodhat. Előszeregettel gyűjti itt
a népet maga köré a történelmi
nevezetességű Bakács-kápolnában s
tart nekik ájtatosságot, mindannyi-
szor szentbeszéddel. A plébániája
területén levő Vöröskereszt-kórházba
csaknem naponta ellátogat s vigasz-

talja az ott elhelyezett, testben s
lélekben beteg katonákat. És kiváltké-
pen való szeretettel törődik a
szegény Lázárokkal és a szegényügy
állandó gondját képezi. Emellett
állandó kontaktusban van a Köz-
ponti Oltáregyesülettel s irányítja
annak működését, mint az Oltár-
egylet Spiritus rektora.

És most a krónikás leteszi a tol-
lat. Érzí, hogy az anyaghalmoz
fölött uralkodni s az ezer nagy és
kis mozaikdarabból egységes, teljes
képet létrehozni nem tud. Tudja
azonban, hogy valahol a kék
csillagos égben minden le van
írva, amit Kánter Károly az Oltár-
egyesületért a szép belvárosi temp-
lomban, az Angolkisasszonyok ked-
ves templomában, a fényes királyi
várplébánia-templomban, a budai
szent Erzsébet-templomban és a
graciózus Örökimádás-templomban,
valamint az Oltáregyesület hajlé-
kaiban, nemkülönben a haza hatá-
rain innen és túl egy negyedszázá-
don keresztül tett s ebbe a kró-
nikába Kánter Károly neve arany-
betűkkel van beírva.

Felelős szerkesztő: Horváth Rezső

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 41. szám

a legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb
egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon 167-34.